Frågor och svar till föredraget Ålands demilitarisering. Avtal och verklighet 1856-2026.

Fråga: Urvattnar Finlands politik gentemot Åland dess självstyrelse och lokal-nationella identitet?

Svar: Från ett språkpolitiskt perspektiv vill rikets finskspråkiga majoritet s.a.s. "vrida klockan tillbaka" för att skapa en enhetlig nationell finskspråkig monokultur. Man vill i synnerhet påverka rikets unga. Uppfattningen är att riket Finland tvingades av Nationernas förbund 1921 att godkänna en åländsk autonom självstyrelse med svenskan som Ålands enda officiella språk. Detta vill man nu rätta till. "

Fråga: Har NATO andra liknande demilitariserade områden som Åland?

Svar: Spetsbergen, Färöarna, samt i viss mån Jersey-ön. Åland är dock strategiskt i särställning på grund av sitt geografiska läge, men Spetsbergen har också strategisk betydelse. Vid skärpt läge växer Ålands betydelse avsevärt, vilket man i Sverige inte inser (inte heller i alltid i Finland, trots att ju kriget existerar på helt annat sätt i det sociala minnet i Finland).

Fråga: Hur kan/kommer ålänningarnas egen vilja att beaktas då frågan om demilitariseringens vara eller inte vara i en eventuell riktig krissituation blir akut. År 1921 lyssnade man inte på den åländska majoritetens vilja - beslutet fattades över deras huvuden. Kommer detta i en dylik situation att upprepas?

Svar: Jag är rädd att svaret är ja, Ålands militärstrategiska betydelse är fortsättningsvis av så stor betydelse för hela regionen att jag tror att försvarsstyrkor från Finland, Sverige (och USA) kommer att skickas till ön om det behövs.

Fråga: Varför slöts Ålands demilitariseringsavtale på nytt med Sovjet 1992.

Svar: Avtalet baserar sig på internationella historiska avtal som fortsätter att gälla. Det fanns också andra omständigheter - man ville inte rubba rådande konstellationer på basen av tidigare erfarenheter.

Fråga: Var fredsavtalet efter Krimkriget i Paris 1856 inte i själva verket rätt avgörande för Ålands senare särställning och besluten 1921 och senare? Redan 1856 skapades ju en internationell överenskommelse där Åland tilldelades en speciell status varvid en slags åländsk identitet grundades.

Svar: Jo, så var det. I synnerhet det att Ryssland fanns bland undertecknarna av avtalet 1856 var avgörande. Detta fall visar hur viktiga också tidiga internationella avtal är. De skall/kan inte sopas under mattan utan har en stor betydelse.

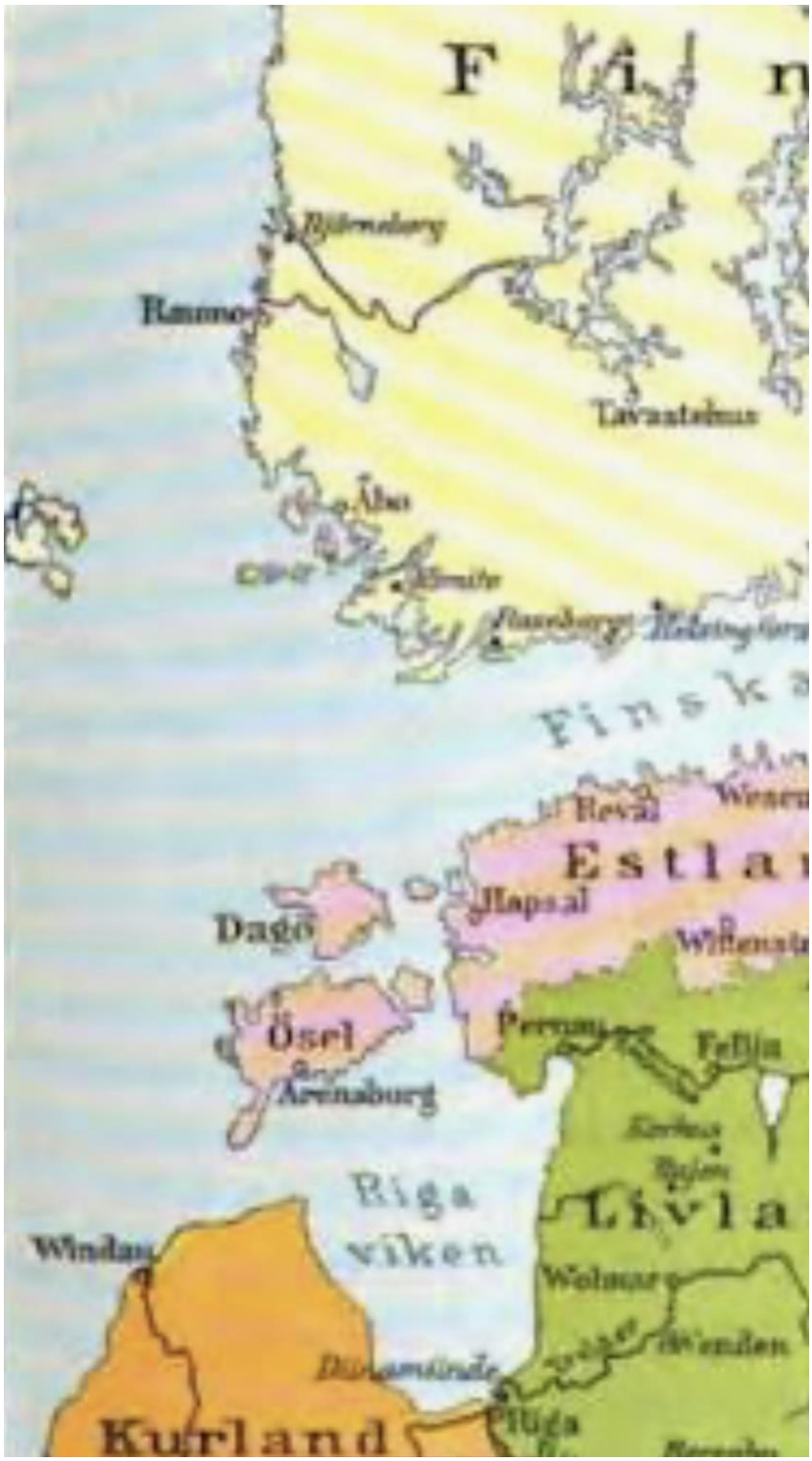

Fråga: Vid förhandlingarna om Åland i Nationernas Förbund presenterade Sverige en manipulerad karta där man helt lämnat bort alla öar mellan Åland och Finland för att missvisande poängtera Ålands samhörighet med Sverige. Detta kan uppfattas som ett icke korrekt agerande.
Svar: Ålandsexpeditionen var en svensk militär- och fredsbevarande expedition till Åland under slutskedet av första världskriget och det finska inbördeskriget med syfte att skydda befolkningen genom att avväpna ryska soldater. En klar majoritet av invånarna på Åland hade också ett önskemål om att Åland skulle tillhöra Sverige. Också ålänningarna upplever sina öar dels som fastlands Åland, dels som skärgårds Åland.

Fråga: En bild som tidigare visats hade texten “Kasta ut konsulatet”. Vilka är det som står bakom tanken.
Svar: Den äldre generationen känner väldigt starkt för demilitariseringen. De flesta ålänningar (59 %) tycker att konsulatet kunde stängas.

Fråga: Är diskussionen om demilitarisering föråldrad? Med modern cyber- och drönarteknik, är det nödvändigt med “gubbar på plats”?
Svar: Det är klart ett eventuellt krig inte kommer att vara som tidigare, med ny teknik kan man kontrollera öarna, men om man vill ta och hålla ett område måste man fortfarande ha “gubbar och tanter” på plats.

Fråga: Känner svenska politiker till Ålands problematik?
Svar: Många svenska politiker torde fortfarande leva med den uppfattningen att Finland är en effektiv buffert mellan Sverige och Ryssland. De upplever inte hotet från öst, så som man gör I Finland. Då någon föreslog att Sverige kunde delta i bekostandet av Finlands militära förmåga, möttes det av total brist på förståelse.
Det finns en elit som är väl medveten om läget, men de breda lagren är omedvetna om det.
Många tänker att Finland var allierat med Hitlers Tyskland, men glömmer att Sverige, för att undvika ockupation, tillät genomfart för tyska trupper och krigsmateriel.